

*Comisia pentru afaceri externe
Comisia pentru afaceri constituționale*

2023/2114(INI)

27.10.2023

PROIECT DE RAPORT

referitor la aprofundarea integrării UE în vederea extinderilor viitoare
(2023/2114(INI))

Comisia pentru afaceri externe
Comisia pentru afaceri constituționale

(Procedura reuniunilor comune ale comisiilor – articolul 58 din Regulamentul de procedură)

Raportori: Petras Auštrevičius, Pedro Silva Pereira

CUPRINS

Pagina

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN.....3

PROPUNERE DE REZOLUȚIE A PARLAMENTULUI EUROPEAN

referitoare la aprofundarea integrării UE în vederea extinderilor viitoare
(2023/2114(INI))

Parlamentul European,

- având în vedere Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE),
 - având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE),
 - având în vedere rezoluția sa din 16 februarie 2017 referitoare la îmbunătățirea funcționării Uniunii Europene valorificând potențialul Tratatului de la Lisabona¹,
 - având în vedere rezoluția sa din 9 iunie 2022 referitoare la convocarea unei convenții pentru revizuirea tratatelor²,
 - având în vedere concluziile Consiliului European din 23-24 iunie 2022 și 29-30 iunie 2023,
 - având în vedere recomandarea sa din 23 noiembrie 2022 adresată Consiliului, Comisiei și Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate privind noua strategie de extindere a UE³,
 - având în vedere recomandarea sa din 19 iunie 2020 adresată Consiliului, Comisiei și Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate privind Balcanii de Vest, în urma summitului din 2020⁴,
 - având în vedere rezoluția sa din 11 iulie 2023 privind punerea în aplicare a clauzelor pasarelă din tratatele UE⁵,
 - având în vedere articolul 59 din Regulamentul său de procedură,
 - având în vedere raportul Comisiei pentru afaceri externe și al Comisiei pentru afaceri constituționale (A9-0000/2023),
- A. întrucât opt din cele zece țări care aspiră în prezent să adere la UE au statut de țară candidată, unele dintre ele de acum mulți ani; întrucât aceste țări candidate se află în diferite etape ale procesului de aderare și ale negocierilor; întrucât țările din Balcanii de Vest și-au declarat de zeci de ani hotărârea de a adera la UE; întrucât Ucrainei și Republicii Moldova li s-a acordat recent statutul de țară candidată;
- B. întrucât războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei a dat un nou sens geostrategic extinderii Uniunii Europene; întrucât extinderea este o investiție

¹ JO C 252, 18.7.2018, p. 215.

² JO C 493, 27.12.2022, p. 130.

³ JO C 167, 11.5.2023, p. 105.

⁴ JO C 362, 8.9.2021, p. 129.

⁵ Texte adoptate, P9_TA(2023)0269.

geopolitică strategică în viitor, care poate fi reciproc avantajoasă atât pentru statele membre existente, cât și pentru cele viitoare, dacă sunt îndeplinite condițiile adecvate;

- C. întrucât aderarea la UE trebuie să fie întotdeauna o procedură bazată pe merit, prin care fiecare solicitant este evaluat pe baza meritelor proprii în îndeplinirea criteriilor de la Copenhaga, în special a celor de asigurare a respectării depline a drepturilor omului, a democrației și a statului de drept; întrucât ar trebui să se urmărească obținerea unor rezultate pozitive cât mai curând posibil, evitându-se, în același timp, accelerarea sau termenele fixe contraproductive;
- D. întrucât procesele paralele de extindere și aprofundare a Uniunii trebuie să meargă mână în mână;
- E. întrucât țările candidate trebuie, de asemenea, să își demonstreze adeziunea la valorile fundamentale ale UE prin alinierea la politica externă și de securitate comună;
- F. întrucât UE ar trebui să își intensifice considerabil sprijinul tehnic și financiar condiționat pentru reformele fundamentale, soluționarea litigiilor bilaterale și integrarea economică regională în țările în curs de aderare;
- G. întrucât rolul Parlamentului European ar trebui consolidat pe parcursul întregului proces de extindere;
- H. întrucât, în actualul cadru instituțional, UE se confruntă deja cu provocări considerabile în ceea ce privește gestionarea crizelor și procesul decizional strategic; întrucât este clar că instituțiile și mecanismele decizionale ale UE nu au fost concepute pentru o Uniune care ar putea fi alcătuită din până la 37 de state membre; întrucât, înainte de următoarea extindere, sunt necesare reforme semnificative înainte de extindere pentru a garanta că UE este în măsură să absoarbă noi membri și să promoveze integrarea cu succes a acestora; întrucât acest lucru implică schimbări semnificative în cadrul instituțional al UE, inclusiv în ceea ce privește procedurile decizionale, și posibila introducere a unor soluții diferențiate de integrare; întrucât, pentru a realiza acest lucru, UE ar trebui să profite pe deplin de flexibilitatea oferită de Tratatul de la Lisabona și să ia în considerare posibilitatea modificării tratatului, inclusiv prin adaptări introduse de tratatele de aderare;
- I. întrucât credibilitatea și capacitatea Uniunii de a acționa în timp util și în mod eficace depind de un proces decizional eficient și, cu atât mai mult, într-o Uniune Europeană extinsă cu 30 sau mai multe state membre; întrucât un proces decizional eficient, care să conducă la o acțiune internă și externă coordonată și în timp util, este esențial pentru protejarea intereselor UE și a poziției sale de lider geopolitic mondial; întrucât reforma structurilor de guvernare ale UE, cu proceduri decizionale simplificate, trebuie discutată și adoptată în paralel cu negocierile de aderare în curs;
- J. întrucât mecanismul de asigurare a respectării principiilor și valorilor fundamentale ale UE și a acquis-ului comunitar trebuie, de asemenea, consolidat în paralel cu următoarea extindere;
- K. întrucât extinderea reprezintă, de asemenea, o provocare majoră pentru sustenabilitatea financiară a UE, în special în ceea ce privește politica de coeziune și politica agricolă;

întrucât actualul și următorul cadru financiar multianual ar trebui consolidate în mod considerabil pentru a permite extinderea UE; întrucât această bază financiară trebuie să existe înainte de extindere;

- L. întrucât reconstrucția și redresarea postbelică a Ucrainei reprezintă o provocare suplimentară care trebuie abordată în contextul mai larg al unui efort internațional;

Referitor la dimensiunea strategică a extinderii

1. Salută interesul și voința politică manifestate de atâtea țări de a adera la UE și recunoaște eforturile serioase depuse de țările candidate pentru a îndeplini cerințele de aderare;
2. consideră că extinderea este de cea mai mare importanță strategică pentru UE și cu atât mai mult în contextul războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei; subliniază că o politică de extindere consolidată a devenit cel mai puternic instrument geopolitic aflat la dispoziția UE; subliniază că extinderea este o investiție strategică în pace, securitate și prosperitate, precum și un motor al democrației și al valorilor europene pe continent;

Referitor la procedurile de aderare și rolul Parlamentului European

3. Recunoaște provocarea istorică cu care se confruntă UE de a-și îndeplini angajamentele față de țările din Balcanii de Vest, Ucraina și Republica Moldova;
4. subliniază că aderarea la UE trebuie să fie întotdeauna o procedură bazată pe merit și că fiecare solicitant trebuie să fie evaluat pe baza meritelor proprii în îndeplinirea criteriilor de la Copenhaga și pe asigurare respectării depline a drepturilor omului, a democrației și a statului de drept; subliniază că, deși rezultatele pozitive ar trebui urmărite cât mai curând posibil, nu ar trebui să existe termene rapide sau fixe pentru aderare; subliniază că nu pot exista reduceri ale valorilor fundamentale; subliniază că alinierea la politica externă și de securitate comună este, de asemenea, o modalitate de a demonstra aderarea deplină la principiile fundamentale ale UE și un indicator important pentru o viitoare aderare durabilă;
5. solicită un mecanism solid de monitorizare a reformelor și a progreselor înregistrate de țările candidate; solicită, în special, instituirea unui mecanism de monitorizare specific și eficace pentru protejarea valorilor fundamentale și a intereselor financiare ale Uniunii în contextul procedurilor de aderare; își reiterează, în acest sens, solicitările de a include țările candidate în mecanismul UE privind statul de drept și în exercițiul său anual de raportare, activând automat cooperarea pentru preaderare și mecanismele de verificare;
6. consideră că este nevoie de un control parlamentar mai puternic asupra politicii de extindere a UE; insistă asupra consolidării rolului Parlamentului pe parcursul întregului proces de aderare, inclusiv pentru a-i permite să monitorizeze pe deplin progresele înregistrate de țările candidate în toate domeniile de politică; subliniază că ar trebui încurajate dialogul și cooperarea periodice dintre Parlamentul European și parlamentele naționale ale țărilor candidate;
7. consideră că provocarea unei Uniuni mai mari necesită o politică de extindere

consolidată, care să instituie o traiectorie progresivă clară către aderarea la UE, inclusiv integrarea treptată în politicile comune; ia act de faptul că această cale ar trebui să fie însoțită de o asistență tehnică și financiară condiționată sporită, cu un accent special pe punerea în aplicare și asigurarea respectării legilor în temeiul capitolelor de negociere 23, 24, 30 și 31; invită Comisia să prezinte propuneri detaliate privind metodologia de aderare progresivă; subliniază că introducerea treptată a țărilor candidate în anumite domenii de politică nu este în niciun caz o alternativă la statutul de membru cu drepturi depline;

Referitor la reformele instituționale și financiare europene

8. Subliniază că sunt necesare reforme instituționale și financiare europene pentru a promova buna guvernare, funcționalitatea și sustenabilitatea pentru a asigura capacitatea UE de a absorbi noi membri și de a promova integrarea cu succes a acestora;
9. subliniază că reformele instituționale europene trebuie să includă proceduri decizionale simplificate, renunțând la unanimitate și înlocuindu-l cu dispoziții privind votul cu majoritate calificată în domenii precum protecția democrației, a drepturilor omului și a statului de drept, sancțiunile și deciziile relevante de politică externă;
10. solicită ca mecanismul de protejare a statului de drept și a principiilor și valorilor fundamentale ale UE, precum și capacitatea de monitorizare pentru a asigura conformitatea să fie consolidate înainte de următoarea extindere;
11. consideră că integrarea diferențiată face parte din soluția pentru o Uniune Europeană extinsă eficientă și aprofundată; subliniază, cu toate acestea, că respectarea valorilor Uniunii, astfel cum sunt prevăzute la articolul 2 din TUE, nu ar trebui să facă obiectul niciunei derogări sau clauze de neparticipare; consideră, de asemenea, că trebuie să se asigure întotdeauna un domeniu larg de teren comun european, care să acopere domenii precum uniunea vamală, piața unică și cele patru libertăți ale sale, acquis-ul social de bază și politicile agricole, de concurență și comerciale; constată că, dincolo de acest teren comun, statelor membre care doresc să avanseze integrarea europeană ar trebui să li se permită să facă acest lucru; subliniază că, în cadrul unui astfel de sistem de integrare diferențiată, în timp ce toate statele membre ar lua parte la deciziile referitoare la chestiuni din domeniul unui teren comun, numai statele membre care doresc să participe la domenii de integrare aprofundată ar lua parte la deciziile în cauză; constată că integrarea diferențiată implică, de asemenea, mecanisme financiare diferențiate;
12. solicită utilizarea deplină a flexibilității prevăzute în Tratatul de la Lisabona înainte de o reformă mai aprofundată în contextul unei posibile revizuri a tratatelor; reamintește că o serie de soluții de flexibilitate, cum ar fi clauzele pasarelă, cooperarea consolidată, cooperarea structurată permanentă (PESCO) și mecanismele de neparticipare sunt deja posibile în actualul cadru juridic al UE, după cum arată în mod clar experiența zonei Schengen și a zonei euro; reamintește că soluțiile de introducere treptată, derogările temporare și perioadele de tranziție pot fi negociate în contextul procedurilor de aderare; subliniază că utilizarea acestor mecanisme de flexibilitate nu ar trebui să împiedice discuțiile constructive privind revizuirea tratatului, astfel cum a propus Parlamentul;
13. constată că reformele instituționale anterioare extinderii trebuie, de asemenea, să abordeze implicațiile extinderii asupra componentei Parlamentului; reamintește că

Parlamentul European este deja unul dintre cele mai mari parlamente din lume și subliniază că, în orice caz, trebuie să rămână la o scară funcțională; subliniază, cu toate acestea, că nu poate fi exclusă o creștere rezonabilă a dimensiunii Parlamentului pentru a asigura o reprezentativitate democratică suficientă; insistă asupra unui nou sistem de alocare a locurilor, bazat pe o formulă matematică permanentă;

14. subliniază că funcționarea Consiliului ar trebui, de asemenea, revizuită în vederea extinderii, în special sistemul președințiilor prin rotație ale Consiliului Uniunii Europene; observă că calcularea pragurilor de vot cu majoritate calificată ar trebui, de asemenea, reexaminată;
15. ia act de faptul că componența Comisiei trebuie să țină seama de extindere și reamintește, în acest sens, flexibilitatea prevăzută în Tratatul de la Lisabona;
16. subliniază că extinderea reprezintă o provocare financiară majoră pentru UE, în special în ceea ce privește politicile de coeziune și agricultură; subliniază că această provocare nu poate fi soluționată fără un buget mai mare al UE și resurse proprii suficiente; constată că acest lucru se adaugă la cererile tot mai mari de finanțare din partea UE în domeniile stabilității financiare, sănătății, energiei, decarbonizării, digital, cercetării și apărării și securității; subliniază că astfel de reforme financiare trebuie discutate în paralel cu negocierile de aderare în curs și adoptate înainte ca extinderea să aibă loc; susține poziția sa potrivit căreia cadrele financiare multianuale actuale și viitoare ar trebui să fie consolidate în mod considerabil pentru a permite extinderea UE și că această bază financiară trebuie să existe înainte ca extinderea să aibă loc;
17. subliniază că reconstrucția și redresarea postbelică a Ucrainei reprezintă o provocare financiară suplimentară care trebuie abordată în contextul mai larg al unui efort internațional;
18. salută activitatea Comisiei privind politica anterioară extinderii și revizuirea finanțării și solicită o evaluare aprofundată a impactului implicațiilor extinderii;
 - o
 - o o
19. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului, Comisiei, Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, guvernelor și parlamentelor statelor membre, precum și guvernele și parlamentele țărilor candidate.

